
3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

3.1. КОНЦЕПЦИЯ

Към професионалното обучение трябва да се подхожда като средство, чрез което на учениците се осигуряват теоретични и практически знания, за да бъдат гъвкави и да отговарят на нуждите на пазара на труда. Въз основа на това обучението, което се провежда в училищата за ППОО, трябва да бъде планирано така, че да съответства на процеси във фирмите, като се вземат предвид нуждите на учениците както от теоретични знания, така също и от знания по отношение на оборудване и технологии.

Именно в този контекст, обучението по време на стаж, става важна част от обучението на учениците, участващи в този процес, като тази работа не се определя като квалифицирана дейност.

Лицето, което е на стаж никога не трябва да заема вакантно работно място

Провеждането на стаж във фирмите цели да запознае учениците с работната среда, като по този начин им даде възможност да завършат персоналното и професионално си образование, обучавайки се в реална производствена среда.

Трябва да се има предвид, че за много хора, провеждането на стаж във фирмите е техния пръв контакт с работна среда. В случая от решаващо значение е доброто планиране и координация между ръководството на училището за ППОО и фирмата.

Фирмата е извън училището, но има ключова роля, тъй като дава възможност на учениците да използват на определено работно място знанията, които са придобили чрез участие в учебните и практически модули в училище и по този начин те не само работят в реална професионална среда, но и придобиват по-задълбочени знания по време на професионална практика.

При провеждането на стаж във фирмите, учениците ще получат практически опит при работа с техническото оборудване, ще изпълняват професионални задачи на реално работно място, в реална работна среда, и ще придобият комплексни умения (за работа с оборудване, организацията на работа, работа в екип и т.н.), които те трудно ще намерят другаде, освен по време на стаж на реално работното място.

Има две основни цели, които трябва да бъдат постигнат при обучението на работно място:

- Да се усъвършенстват знанията и професионалната компетентност, придобити в училищата за ППОО (професионална квалификация).
- Да подпомогне учениците да си намерят работа (професионална интеграция).

Следва да се подчертае, че обучението по време на стаж е много важна част от обучението на учениците. Тава налага прилагане на система за качество при провеждане на местен стаж, както и ако е възможно същият да бъде продължен в международен такъв, тъй като това носи добавена стойност към процеса на обучение.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

3.2. ЦЕЛИ

Обучението на работното място е от съществено значение за гарантиране на комплексната подготовка на учениците, занимаващи се с професионално обучение.

Обучението на работното място трябва да доведе до:

- Усъвършенстване и повишаване на теоретичните знания изучавани в училищата за ППОО.
- Придобиване на практически опит с реално работното оборудване.
- Предоставяне на възможност учениците да работят в реална работна среда и да се запознаят със системата на социалните и трудови взаимоотношения
- Възможност фирмите да установят уменията и нагласите на потенциалните, бъдещи служители.
- Подпомагане на професионалното обучение на учениците, за постигане на по-висока квалификация и намиране на работа
- Въвеждане на стратегии в образование, които да са по-близки до реалната работна среда

За фирмите, включени в обучението на работното място:

- Да партнират при практическото обучение на учениците.
- Да открият такива хора, които биха могли да бъдат бъдещи, квалифицирани служители, след като периодът на стаж приключи.
- Да предложат на младите хора първото работно място.
- Да поддържат контакти с училищата за ППОО
- Създаване на длъжност фирмен наставник, който да ръководи учениците по време на провеждането на фирмения стаж.

Провеждането на обучение на работното място е еднакво важно както за фирмите, така и за учениците, но когато стажът се провежда зад граница, могат да бъдат постигнати и други цели, в допълнение към посочените по-горе:

- Допринася за интернационален подход във фирмата.
- Внасяне на нови идеи, знания и методи.
- Повишава културните компетентности.
- Намиране на нови работни подходи.
- Откриване на други култури.
- Подобряване на общите познания по чужд език и изучаване на професионален жаргон на друг език.
- Обогащане на автобиографията.
- На мобилността да се гледа като на възможност за професионална реализация
- Приспособяване към по-широк пазар на труда.
- Проводник на идеята за принадлежност към Европейския съюз
- Развитие извън обичайната семейна и социална среда; персонално израстване.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

3.3. ДЕФИНИЦИЯ ЗА КАЧЕСТВО

Въпреки че всички участници в процеса на мобилност имат сходни концепции за това какво означава „качество на мобилността“, няма обща европейска дефиниция за качество, която да се споделя от всички.

Съществува силна загриженост за намиране на обща дефиниция за качество на мобилността, която да се споделя както от заинтересованите в процеса на мобилност страни, така и от Европейската комисия

Комисията е разработила редица материали, предназначени за подобряване на качеството на мобилността :

- Качество на задълженията: документ, подписан от участника, изпращащата и приемащата организация, който включва ангажименти, поети от всеки един от тези трима участници.
http://ec.europa.eu/education/leonardo-da-vinci/doc/quality_en.pdf
- Харта за качество на мобилността, в която в точки 13 и 15 се обръща внимание на необходимостта от качество, от внимателно планиране и подходяща оценка, по време, преди и след периода на мобилност
http://eur-lex.europa.eu/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0450en01.pdf
- Харта "Еразмус учениците ", в която ясно се определя какво се очаква от страна на учениците, както и това, което ученици очакват, когато участват в програмата " Еразмус"
http://ec.europa.eu/education/archive/million/charter_en.pdf

В това ръководство ние ще предоставим дефиниция на това „Какво е качество на мобилността?“ и по специално по отношение на обучението по време на международен стаж.

Дефиницията за качество съгласно ISO 9000 е: степента, с която съвкупност от характеристики удовлетворява предварително дефинирани изисквания.

Качеството на нещо зависи от съвкупност от присъщи характеристики и набор от изисквания, и колко добре първото отговаря на последното. Ако тези присъщи характеристики отговарят на всички изисквания, високото или отлично качество е постигнато. Качеството може да бъде лошо, добро или отлично. Качеството на нещо може да се определи при сравняване на съвкупност от характеристики с предварително дефинираните изисквания. **Така че качеството е относително понятие.** Качеството винаги се отнася към съвкупност от изисквания, които са предварително определени и които се очаква, че трябва да бъдат изпълнени.

Качество на мобилността е постигнато, когато очакванията на бенефициентите на мобилността отговорят на нуждите им и съответстват на изискванията за мобилност.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

От досегашния опит в мобилността са включени определен брой участници, които участват в процеса преди, по време на и след приключване на периода на мобилност. Само някои от тези участници са в същото време и ползватели /бенефициенти/. Бенефициентите са лица или организации, които се ползват от нещо.

Изисквания на мобилността ще бъдат определени, така че да отговорят на нуждите и очакванията на бенефициенти й.

- Мобилност, която включва само ученици и училища за ППОО. Учениците ще бъдат единствените бенефициенти
- Мобилност, която включва ученици, училища за ППОО и приемащи компании. Бенефициенти на мобилността са ППОО учениците и приемащите компании.

В първия вид мобилност се включват само 3-ма участници и всички идват от сферата на ППОО, което дава възможност за лесно управление на процеса

Във втория вид мобилност броят на участниците е мултиплициран на минимум 5, като някои от тях са от сферата на образованието, а други-от бизнеса. Този вид мобилност, включваща и фирми, увеличава сложността на управлението на мобилността, както и процедурите за осигуряване на качество. По този начин качеството на мобилността може да бъдат нарушено от несъответствието между приемащата компания и ППОО учениците.

Възможните причини за несъответствие между учениците и приемащите фирми могат да възникнат поради:

- Липса на постоянни контакти между училищата за ППОО и приемащите фирми
- Географски разстояния.
- Трудности при свързването ППОО с бизнеса
- Трудности, произтичащи от специфичен фирмен бранш и др.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

Изследвания по програма Леонардо да Винчи през 2007г. показват много ясно основните причини, които предизвикват недоволство от мобилността сред участници (ППОО учениците) когато стажът се провежда в чужбина.²³

Източник: WSF LdV Survey 2007

Твърде кратък престой (48%), неадекватна финансова подкрепа (41%) са най-високо в класацията, заедно с лошо планиране/подготовка (26%) и твърде много бюрокрация.

Но има и променливи, които ни дават много ценна информация за това, кое е ниско качеството на стажа, от гледна точка обучението на работното място:

- Поставените задачи не съответстват на моята професионална квалификация (17%).
- Ограничен практически стаж (13%).
- Липсват самостоятелни инициативи (12%).
- Не достатъчен практически опит, твърде много езикови курсове (3%).

Трябва да се отбележи, че 17% от учениците отговарят, че задачите, които им се поставят, не отговарят на професионалната им квалификация. Този процент е много висок, за да се постигне качествен стаж.

²³ Анализът на въздействието на Леонардо да Винчи мерки за мобилност на млади стажанти, служители и влиянието на социално-икономически фактори ", научни изследвания от името на Европейската комисия Генерална дирекция " Образование и култура, http://ec.europa.eu/education/pdf/doc218_en.pdf

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

Всеки участник в мобилността трябва да има изисквания за осигуряване на качеството, които да се припокриват, да отговарят на потребностите и да отговаря на очакванията на всички бенефициенти.

Критериите за дейностите на всички участници, включени в процеса на мобилност, трябва да са такива, че чрез тези дейности да осигурят изпълнение на потребностите и очакванията на бенефициентите. Причината за постигане на ниска степен на качество е, че характеристиките на мобилността не се припокриват с изисквания; с други думи, това се случва когато дейностите в процеса на мобилност не отговарят на потребностите и очакванията на бенефициентите.

Потребност: липса на нещо необходимо, желано или полезно

Очаквания: нещо, което се очаква-разумно, нужно или логично

Удовлетвореност: изпълнение на потребност или нужда

Удовлетвореност на клиента: критерии, които определят до колко продуктите и услугите, предоставяни от една компания, отговарят или надминават очаквания на клиентите.

Качеството е постигнато когато, чрез опита придобит с мобилността, се удовлетворяват и изпълняват потребностите и очакванията на бенефициентите.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

3.4. ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАЧЕСТВО: ПОЛЗИТЕ И ОЧАКВАНИЯТА НА ПОЛЗВАТЕЛИТЕ

Трябва да бъдат предприети такива мерки за осигуряване на качеството, които да гарантират, че критериите на мобилността, ще отговорят на потребностите и очакванията на бенефициента.

Осигуряването на качеството се постига с набор от дейности, предназначени да дадат сигурност, че изискванията за качество ще бъдат изпълнени.

Очакванията на бенефициентите трябва да бъдат приведени в съответствие с това, което познанията от мобилността могат да им осигурят. Едно различно определение на потребностите и очакванията на бенефициента може да доведе до недоволство и представлява заплаха за осигуряване на качеството на всички дейности по мобилност.

Задоволство = Резултати от мобилността \geq Нужди+очаквания

Когато очакванията са различни или по-високи от това, което дейностите по мобилността могат да осигурят, тогава се получава недоволство от резултатите.

Дефинирането на това какво точно очакват всички участници в мобилността и какво може да се очаква от тях, е от ключово значение за привеждане на очакванията на всички участници към реалния процес на мобилност. Това ще бъде обяснено по-нататък в т.5 от настоящото ръководство.

Например, по повод изпълнението на задачи, които един ученик ще извършва в приемащата компания, същите не са ясно определени и той / тя имат различни очаквания за опита, който ще придобие в приемащата компания. В този случай резултатите от мобилността могат да предизвика недоволство.

Също така понякога очакванията за професионалните умения, които един ученик ще придобие, са по-високи от това, което той / тя наистина е постигнал/а. Например фирмения наставник очаква различен принос на ученика в приемащата компания от реално постигнатия. Тук също резултатите от мобилността могат да доведат до недоволство.

Причини за разминаването между очаквания и резултатите от мобилността могат да бъдат различни и трябва да бъдат взети предвид, за да се предприеме такъв начин на действие, с който да се избегне недоволството на бенефициентите. Осигуряване на качеството на дейностите ще бъде обяснено по-нататък в т.5 от настоящото ръководство.

Високо качество на мобилността е постигнато, когато потребностите и очакванията на бенефициентите са изпълнени.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

Удовлетвореността на бенефициентите ще доведе до дълготрайни взаимоотношения между участниците в мобилността, което пък ще улеснява бъдещите процеси на мобилност. В противен случай, тези процеси на мобилност ще останат случайни и ще действат само в краткосрочен план.

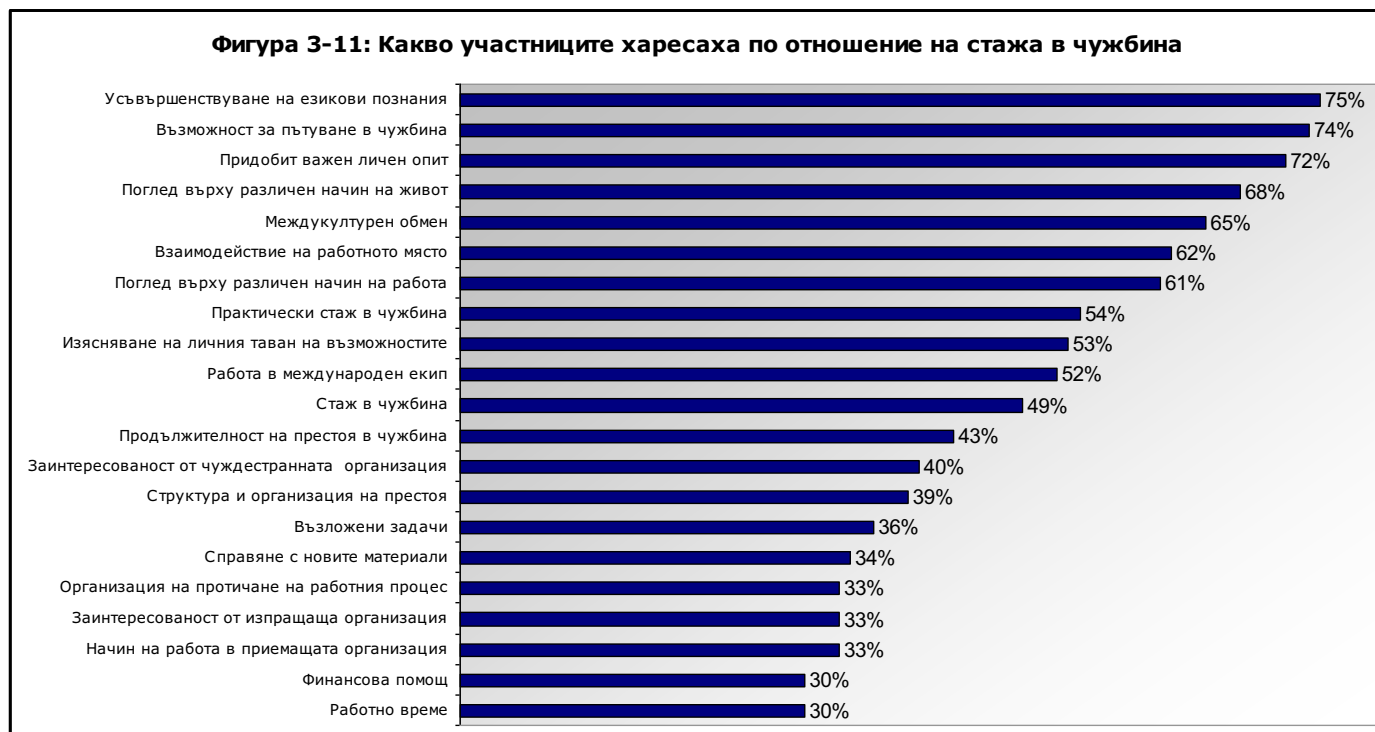
Удовлетвореност на учениците, които участват в обучение по време на международен стаж:

Младите хора, които отиват в чужбина на стаж са обикновено доволни от това, че се запознават с нова страна и култура, научават нов език. Това обаче, което трудно се постига при професионалното обучение по време на международен стаж е изграждането на професионален опит и повишаване на уменията след завършването на стажа.

Понякога тези професионални компоненти не могат да бъдат напълно постигнати чрез опита придобит от мобилността. Все повече и повече бенефициенти искат да развият не само лични и интернационални умения, а така също и професионални такива.

Както може да се види от изследването на програмата Леонардо да Винчи 2007, някои променливи, свързани с уменията и компетентностите, придобити чрез обучение по време на международен стаж, не са оценени много високо от гледна точка на удовлетвореността на бенефициента:

- Практически стаж в чужбина, удовлетвореност-само с 54%.
- Работа в международен екип, само 52%.
- Удовлетвореност от поставените задачи, със само 36%.
- Начин на работа в приемащата фирма, само 33%.
- Работно време, само 30 %.²⁴

Източник: WSF LdV Survey 2007

²⁴ Idem

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

Учениците постигат удовлетвореност от придобитите по време на мобилност познания, ако е обучението по време на стаж е довело до:

- Научаване на нови методи на работа, придобиване на професионални умения и опит, съчетани с неговата/нейната професионална квалификация.
- Повишаване на знанията по чужд език.
- Житейски опит: самостоятелност, изучаване на чужда култура, среща с нови хора и др.

Удовлетвореност за приемащата компания:

Няма много писмени материали относно удовлетвореността на приемащите компании, което понякога се счита, че е от второстепенно значение, когато говорим за мобилност. Но само когато приемащите компании са удовлетворени може да се постигне дългосрочно сътрудничество с тях и те ще бъдат готови повторят опита.

Приемащите компании ще са доволни от мобилността ако са постигнати следните цели:

- Учениците имат принос във фирмата. Получена е добавена стойност от работата на учениците във фирмата. Това означава, че усилията вложени в обучението на ученика, са по-малко от получените резултати от неговата работа.
- Персоналът на фирмата е придобил опит от работа в мултикултурна, многоезичен околната среда

Удовлетвореност за училищата за ППОО, от които са учениците:

Удовлетвореност за училищата за ППОО от опита придобит по време на мобилност има тогава, когато са изпълнени учебните потребности на учениците:

- Нови методи на работа, придобити професионални умения и опит, съчетани с неговата/нейната професионална квалификация.
- Повишаване на знанията по чужд език.
- Житейски опит: самостоятелност, изучаване на чужда култура, среща с нови хора и др.

С други думи удовлетвореността за училищата за ППОО е постигнатото от учениците удовлетворение, доказано чрез неговите/нейните постижения. Това е добавената стойност, която училищата за ППОО могат да осигурят на своите ученици.

В някои случаи, опитът придобит по време на мобилността може да бъде много задоволителен за учениците, дори когато професионални умения, които са придобили не са много добри. Дори ако очакванията на ученика са много ниски и е постигната удовлетвореност като цяло, опитът придобит по време на мобилността може да бъде отчетен като нискокачествен от училището за ППОО, защото не са налице достатъчно нови компетентности и умения за ученика.

Ето защо е много важна добрата оценка за постиженията и уменията, придобити от учениците от училищата за ППОО, участващи в международен стаж.

3. ОБУЧЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН СТАЖ

Удовлетвореност за организациите осигуряващи подкрепа при провеждането на процеса на мобилност

В повечето случай съществуват организации насърчаващи и/или финансиращи процеса на мобилност. Тези организации ще бъдат удовлетворени ако са удовлетворени и участниците в процеса и ако осигуреното финансиране е правилно използвано за изпълнение целите на програмата.

Организациите насърчаващи и/или финансиращи процеса на мобилност предоставят формуляри, които бенефициентите трябва да попълнят, за да се извърши оценка на качеството на изпълнението на програмата, която е финансирана.

Удовлетвореност за организациите, които подкрепят процеса на мобилност, има тогава когато формулярите са правилно попълнени и в същото време показват високо ниво на удовлетвореност от страна на участниците в процеса:

- Осигурено е правилно използване на финансирането, предназначено за постигане на нови умения от мобилността.
- Постигната е удовлетвореност от страна на участниците в процеса на мобилност.

Това което най-често предизвиква неудовлетвореност у учениците, училищата за ППОО и фирмите, включени в процеса на мобилност, е получаването на „полу-обучение и полу-умения“ по време на международния стаж. За да се гарантира качеството на този процес е необходимо да се назначат серии от превантивни проверки, процедури и системи за оценяване, с цел предотвратяване на лошото качество на обучението по време на международния стаж.

Подходът Q-placements има за цел да представи ръководство с всички процедури, изисквания и насоки за осигуряване на качеството на обучението по време на международен стаж.